בגזבר המסורות לו אבני בנין עסקינן דכל

היכא דמנחה ברשותא דידיה מנחה אלא

מסיפא "בנאה בתוך ביתו הרי זה לא מעל

עד שידור תחתיה בשוה פרומה מכדי שנויי

שנייה מה לי דר ומה לי לא דר היינו כהררין

התלויין בשערה ומאי קושיא דלמא לכדרב

דאמר רב שכנון שהניחה על פי ארובה אי דר

ביה אין לא דר ביה לא אלא לעולם כדרבא

ודקא קשיא לך מידי דהוה אמוציא מעות

הקרש לחולין התם מידע ידע דאיכא זוזי

דהקדש איבעיא ליה לעיוני הכא מי ידע

היינו כהררין התלויין בשערה: מקרא מועם

והלכות מרובות: תנא נגעים ואהלות

מקרא מועם והלכות מרובות נגעים מקרא

מועם נגעים מקרא מרובה הוא אמר רב

פפא הכי קאמר נגעים מקרא מרובה והלכות

מועטות אהלות מקרא מועט והלכות מרובות

ומאי נפקא מינה אי מסתפקא לך מילתא

בנגעים עיין בקראי ואי מסתפקא לך מילתא

באהלות עיין במתניתין: דינין: מיכתב כתיבן לא נצרכא אלא לכדרבי דתניא

ירבי אומר ינפש תחת נפש ממון אתה אומר[©]

ממון או אינו אלא נפש ממש נאמרה נתינה

למטה ונאמרה ינתינה למעלה מה להלן

ממון אף כאן ממון: עבודות: מיכתב כתיבן לא נצרכא אָלא להולכת הדם דתניא

והקריבו זו קבלת הדם ואפקה רחמנא 30

בלשון הולכה דכתיב יוהקריב הכהן את

הכל והקטיר המזבחה ואמר מר יזו הולכת

אברים לכבש למימרא דהולכה לא תפקה

מכלל קבלה: מהרות: מיכתב כתיבן לא

נצרכא אלא לשיעור מקוה דלא כתיבא

דתניא סיורחץ (את יבשרו) במים יבמי מקוה את כל בשרו ימים שכל גופו עולה

בהן וכמה הן אמה על אמה ברום שלש

אמות ושיערו חכמים מי מקוה ארבעים

סאה: ממאות: מיכתב כתיבן לא נצרכא

אלא לכעדשה מן השרץ דלא כתיבא דתניא

יי בהם יכול בכולן תלמוד לומר ימהם יכול

במקצתן ת"ל בהם הא כיצד עד שיגיע

במקצתו שהוא ככולו ישיערו חכמים

בכעדשה שכן חומם תחלתו בכעדשה

רבי יוםי בר' יהודה אומר כזנב הלמאה:

עריות: מיכתב כתיבן לא

(ア にとている)

לבתו

۲.

מסורת הש"ם

ל) [ב"ק כ: ע"ש מעילה כ.],
 סנהדרין עט. פו:,
 ג) [קידושין לו:] זבחים יג.,

ג) [קירופין מו.] וכחים יוג., ד) זבחים [ד.] יד: כד: [עירובין קד. פסחים סה:

יוננו כו. נונחות ין, ס) עירובין ד: יד: פסחים קט. יומא לא., ו) [עי' פסחים

הט.ז. ז) ומיל נב.ז. ק) ול"ל

קט.], זו [נייר נפ.], ש) [שמות כה], י) [ויקרא יא], כ) בס"א: ותחילתה ניכר, () [נ"ל

למעל], מ) [מעילה יע:], ג) [כתובות לד: ע"ש], ג)

ם) [ל"ל והדוה בנדמה], ע) [ע" חוס' יומא עה. ד"ה מכאן ומוס' יבמות מו: ד"ה

במקום], כ) בתורת כהנים

פרשה יא, 3) ע"ש רש"

ותוט , . והכוכין], ני) "" ש)

יתוס׳, ק) [נ״ב ק: ושם ד״ה

אסתר], ש) [בסליחות שלפנינו לית'], ש) [וע"ע

תוס' פסחים קט: ד"ה

בהם תירצו דהכא אסמכתא

הוא דשעורין הלכה למשה

מוסף רש"י

ברשותא דידיה מנחא.

הלכך לא מעל בהגבהתו (ב"מ צמ:) דכי נטלו עדיין

ברשותו הם וברשות החדש

נינהו כמתחלה, אבל כי נתנה

לחברו הרי שינהו מרשות הקדש לחול ומעל (מעילה

ב.). בנאה. גוכר לתוך כיתו

(ב"ק כ: וב"מ צט:). כגון שהניחה על פי ארובה.

ולא קבעה בבנין דלא הוי שינוי, הלכך לא מעל עד

שידור תחתיה (ב"ק ב:) שהניחה על פי ארוצה כשהיא שלתה שלא חתכה ולא בנאה כלום אלא הנחה

בעלמא הוא דעבד בה הלכך לא מעל עד שידור תחתיה

בשוה פרוטה, כגון שסתם

וערוביו ד:) במים משמע

מיס מחובריס יחדיו (שם יד:) או: במיס, מיס

המיוחדים שנקוו מתחילה

מעלמס, מדלא כתיב במיס (בשו"א) למעוטי שאובין דאזיל השתא ומייתי וטביל

(רשב"ם פסחים קט.). את כל בשרו. משמע כל נשרו

כאמד (נורוריו ד:) מדלא

כולו מכוסה נהן (רשב"ם פסחים שם). בהם. אלה

הנוגע בהם במותם וגו׳

בכולן. דכי נגע בכולם יהא

שהוא שוה ככולו (שם).

ומענימ ָ (כ

[בסליחות

מנחות י.ז.

שא ב מיי׳ פ״ה מהלכות מקואות הלכה ב סמג עשין רמח טוש"ע י"ד סי

רא סעיף א: עב ג מיי שם פ"ד הלכה א סמג שם טוש"ע י"ד סי קלח סעיף א וסי

רא סעיף א: עג ד מיי' פ"ד מהלכות שאר אבות הטומאה הלכה ב סמג עשין רמו:

תורה אור השלם ואם אסוו יהיה ָוְנָתַתָּה נֶפֶשׁ תַּחַת נְפֶשׁ:

שמות כא כג 2. וכי ינצו אנשים ונגפו 2. אָשָׁה הָרָה וְיָצְאוּ יְלָדֶיהְ וְלֹא יִהְיֶה אָסוֹן עְנוֹש יַעְנֵשׁ כַּאֲשֶׁר יָשִׁית עְלָיו ַנְצָנֵשׁ בַּאֲשֶׁוּ יָשִּיּוֹנְ נְּלְיִּוּ בַּעַל הָאִשָּׁה וְנָתַן בִּפְלִלִים: שמות כא כב ַ ... שטווו כא כב 3. וְשְׁחַט אֶת בֶּן הַבְּקָר לִפְנֵי יִי והמרירי ריי ין שְּיִפּ אֶנִי בְּּדְּם תַּבְּּגִי לִפְנֵי יִיְ וְהִקְּרִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכּּהֲנִים אֶת הַדְּם וְזְרָקוּ אֶת הַדֶּם עַל הַמִּזְבַּחַ סְבִּיב אֲשֶׁר פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: ויקרא א ה אָרֶר בּוֹצֵּיר. וְלְּהְאָרְעִים 4. וְהַקֶּרֶב וְהַכְּרְעִים יִרְחַץ בַּמְּיִם וְהַקְּרִיב הַכֹּהֵן אֶת הְבֹּל וְהַקְּטִיר המזבחה עלה הוא אשה

5. ואיש כי תצא ממנו שָׁרְבָּת זְרָע וְרָחַץ בַּמִּים אֶת כָּל בְּשָׂרוֹ וְטָמֵא עַד אֶת בָּל בְּשָׂרוֹ וְטָמֵא עַד הְעֶרֶב: ויקרא טו טז 6. אַלֶּה הַטְּמֵאִים לְּכָם בְּלָל הַשְּׁרֶץ כְּל הַנֹגַע בְּהָם בְּמֹתָם יִטְמָא עַד בְּמֹתָם בָּיֶהֶם בְּבּוּיְהֵם יְּבְּּיָּא עַּוּ הָעֶרֶב: ויקרא יא לא 7. וְכֹל אֲשֶׁר יִפּל עָלָיוִ מהם במתם יטמא מכל מַהָם בְּמּתָם יִּטְמָא מִּכְּּל בְּלִי עֵץ אוֹ בָּגָד אוֹ עוֹר יַצְשָּׁה מְלָאבָה בָּהֶם בַּמִּים יוּבָא וְטְמֵא עַד הָעֶרֶב וְטְהֵר: ויקרא יא לא-לב

הגהות הב"ח לו) רש"י ד"ה במים וכו' לאו מים חיים בעו ומאי

> לעזי רש"י לימג"א [לימצ"א].

רבינו חננאל

היינו דתנן מעילות כהררין תלויין בשערה. הדינין דכתב רחמנא ונתת נפש תחת נפש ואמור רבנן ממון. עבודות זו הולכת הדם. טהרות שיעור מי מקוה דלא כתב שיעורו בתורה. ושיערו חכמים אמה על אמה ברום שלש הן מ' סאה. טמאות טומאת שרץ ששיערו חכמים בכעדשה. ר' יוסי אומר כזנב הלטאה. עריות

הכא שאני דכל היכא דאיתא בי גוא דמלכא קאי: עד שידור תחתיה בשוה פרומה. ולא נפקא לחולין רק אותה פרוטה וכן גרסינן בערכין (דף כא. ושם) וכיון לי דדר ביה נפיק

(ביה) שכר לחולין וגם רש"י פירש כן דדוקא שכר ולא כולא ביתא וכן פי׳ הר"י ההיא דהמשאיל קרדום של הקדש לחברו בקע בו וחזר חברו ובקע בו כולן מעלו והיכי דמי הא תנן מי אין מועל אחר מועל אלא בהמה וכלי שרת אלא ודאי בגובר המסורות לו קרדומות של הקדש ולא מכוין להוליאן לחולין רק כנגד בקועה לפיכך כולן מעלו ובקדושין פ"ב (דף נה. בד"ה אין) ובמנחות פרק המנחות והנסכים (דף קא. בד"ה אע"ג) פירשתי: לא נצרכא אלא לכדרבי דתניא ונתתה נפש תחת נפש ממון.

ורבי יוחגן דאמר 0 חייבי מיתות שוגגין פטורין מן התשלומין מוקי לה לאידך דרבי דתניא ונתת עין תחת עין דלא פליג אסתם משנה דהכא: והקריבו זו קבלת הדם. ובהולכה לא מוקמינן

ליה כפשטא דקרא דהא בתר שחיטה כתיב וקבלה היה מיד והיינו עבודה ראשונה כך פרש"י אך לא משמע לי דהכי נמי וזרקו כתיב בתריה והולכה מקמי זריקה הוי מיד לאפוקי קבלה דהולכה בינחיים ועוד קשה לר"י דאמרי" שילהי פ"ק דובחים (דף יג.) והקריבו זו קבלה אתה אומר זו קבלה או אינו אלא זריקה כשהוא אומר וזרקו הרי זריקה אמור משמע דהוה מוקמינן לה בוריקה אי לאו דכתיב קרא ואע"ג דלא בתר שחיטה הויא ומיהו י"ל דלא ניחא ליה לאוקמי קרא בהולכה לפי שאינה עבודה חשובה שאפשר לבטלה

ויכול לשחוט בראשו של מזבח: לא נצרכא אלא לשיעור מקוה.לא הוה מלי למימר [לבעלה] דלא כתיב כדפירש בה"ג דלה נפקה לן אלא בק"ו דהשתא לטהרות כתיב ורחץ לצעלה דכרת לא כ״ש דהא לאו מילתא היא דמהאי ק"ו לא מלי נפיק דק"ו פריכא הוא דהא כמה חלילות וכוונה דבפרק ב' דחולין (דף לא.) מצינו לטהרות ולא לבעלה אלא מהאי קרא נפקא דכתיב (ויקרא טו) ס) (ותהי נדתה עליו ואחר תטהר) בנדתה תהא עד שתבא במים כדדריש ר"ע בפ"ו דשבת (דף סד:) וכן ^ט פר"ת דמהתם נפקא לן טבילת נדה הלכך

הוה ליה כמו כתובה: במי מקוה. פרש"י נקודתו בפתח לאשמועינן מים המיוחדים

דכל היכא דמנחה. אפילו מקמי הכי ברשומיה מנחה הלכך כל כמה בגובר המסורות דו. ואפילו למ״ד שליחות יד אין לריכה חסרון שנטלה לא שנייה מידי דמיפוק מידא דהקדש: שנויי שנייה. כשקבעה בבנין וקנייה בשנוי שמסתתה וקובעה: שהניחה ע"פ ארובה. לפקוק הארובה וכל שעה שירצה נוטלה ולא שנייה מידי: כדרבא.

> התלויין בשערה. בסמיכה מועטת מדמינן לה למוליא מעות הקדש לחולין שהרי קרוב הוא לאונם יותר מן השוגג: דינין מיכתב כסיבן. מפורשין יפה ומתניתין קתני יש להן סמיכה משמע שאינן מפורשין: לא נלרכא כו'. כלומר יש בהן דברים שאינן מפורשין בפירוש כגון זה וכיולא בה: דכתיב נפש מחת נפש. אם אסון יהיה שמתה האשה יתן ממון דמי האשה ליורשיה שאין עליה חיוב מיתה שלא נתכוון לה אלא לחברו נתכוון דכתיב וכי ינצו אנשים יחדיוש קסבר רבי נתכוון להרוג את זה והרג את זה פטור ממיתה ומשלם ממון: נסינה למעלה. לענין דמי וולדות כחיב ונתן בפלילים (שמות כא): נחינה למטה. ונתתה נפש תחת נפש ממוז ומאי נפש דמי הנפש: והקריבו זו קבלת הדם. אע"פ שהוא לשון הולכה אינה אלא קבלה שהרי לאחר שחיטה נכתבה ואין הולכה אלא אם כן קיבל הדם: והקריב הכהן את הכל. גבי אברים כתיב והקרב והכרעים ירחץ במים והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה: זו הולכת אברים לכבש. דאילו הקטרה בהדיא כתיב בקרא והקטיר המזבחה: לא מפקיה מכלל קבלה. לכל דבריה. ואע"ג שהיא עבודה שאפשר לבטלה שאם רצה שוחט בלד המזבח וזורק היכא דלא בטלה עבודה היא ומפגלין את הקרבן במחשבתה ולריכה כהן ובגדי כהונה ופוסל בה אונן ויושב וערל: במים. נקודתו בפתח משמע מים המיוחדים לאפוקי שאובין ומיהו מים חיים לא לריך מדכתיב בזב מים חיים (ויקרא טו) מכלל דשאר טמאין לאו מים חיים בעו (א) ומיהו במים במים המיוחדין במקוה אע"פ שהן גשמים: בהם. כל הנוגע בהם: מהם. כל אשר יפול עליו מהם במותם יטמאי: חומט. אומר אני שהוא מין שרץ שקורין לימג"א הגדל בקליפה ההולכת ומעגלת תמיד כל כמה שגדל ותחילת הניצרי כקליפה של עדשה היא: כונב הלטאה. לפי שמפרכסת לאחר שנחתכה והיינו מקלתו שהוא ככולו שיש בו חיות:

> מכר בעל הבית כו': היינו להררין

פי ארובה והיו פירות תחת הארובה ועכשיו נהנה ממנו בהכי שאיו הגשמים יורדים עליהם, דכיון שהגין עליהם נשוה פרוטה מעל (מעילה ב). והקריבו. דכתיב בעולה ושחט את בן הבקר נעונה ושמט מת כן הכקר והקריבו בני אהרן הכהנים את הדם, זו קבלת הדם. שם סדס, זו קבדת הדם.
וללמד שלריך לקבלו בכלי
(חבחים יג.). זו הולכת
אברים לכבש. דגנייהו
כמינ החי קרא והקרנ
הכרעים וגרי (פטחים טהי). במים במי מקוה. המכונסין משמע, ואע"ג דלאו חיים מדלא כתיב חיים

לבתו לאפוקי מים שאובין ולא יתכן דהא מים שאובין לאו מהכא נפקא אלא מאך מעין ובור מקוה מים ווגו' (ויקרא יא) ודרשינן בת"כ מה מעין בידי שמים אף מקוה בידי שמים ועוד היכי משמע מקוה לאפוקי שאובין הא עיקר קרא משמע שאובין אי לאו דסמכיה למעין כדפיי כתיב בשרו משמע שכל גופו עולה בהן שאינו נראה אלא ונראה לפרש מי מקוה היינו אשבורן כדאמרינן (*) מעין מטהר בזוחלין מקוה באשבורן (שבת דף סה:) ל: אבוה על אבוה. שאדם מחזיק אמה בעובי עם מלבושים וכן מוכח בשמעתין דכוכין בפ' הפירות (ב"ב דף קא.) שאינו מחזיק עם עובי הארון כ"א אמה והשתא יתכן דלא חקשה היכי טבל אמתא באמתא: ברום ג' אבות. ואע"ג שאדם מחזיק ד' אמות קומה כדמוכח בשמעתין דכוכין ^{קי} דאורך הכוך ד' אמות קומת האדם אינו אלא ג' אמות לבד הראש ומני להרכין את ראשו מן הצד והא דנקע ד' אמות משום עובי צידי הארון ואע"ג דמצינו בפ"ק דב"ב (דף ב:) גבי היזק ראייה שיעור ראייה ד' אמוח היינו שיכול להגביה עלמו על ראשי אלבעותיו עד שיליך ד' אמוח וכן מוכח בעובדא דבני המן בתרגום של מגילת אסתר שנסדר על פי המדרש שגובה קומתן ג' אמות לבד הראש דקחשיב ואזיל על רום חמשים אמות לפי תליית

טמח אבל לח במקומן (נדיר נב.). בכעדשה. שמגע עדשה יטמח שהוח כעדשה עדשה יטמח כל העשרה והיו נהרגים כבר קודם החלייה וכן משתעי קרא בשושן הבירה הרגו היהודים ואבד חמש מאות איש ואת עשרת בני המן משמע שבכלל הריגה היו וגם הפייט יסד בסליחה ^{ה)} אדם בקום איש בשלש אמות והרביעית ^{ש)} (וחמישית) אויר מגולה ^{ש)}: הא ביצד. פי׳ איזה מהם שהוא כהם הקשה הר"ר אליעזר ממין דהכא מוקמינן כוליה קרא בחד ענינא ואילו בפ' דם הנדה (נדה נו.) אמר כתיב בהם בכולן וכתיב מהם במקצחן לא קשיא כאן בלח כאן ביבש אלמא בתרי ענייני מיירי קרא ושמא תרחי שמעינן מינה ולמורי נראה תרי קראי כחיבי כל הנוגע בהם במותם מהם במותם אשר יפול מהם אל תוכו ואל תטמאו בהם א: